

fit Udgangspunkt fra en Undersøgelse om Universitetets retlige Stilling som Institut med særlige Fonds eller med andre Ord om Universitetsformuens retlige Stilling. Med Hensyn til dette første Hovedpunkt forudsættes en Forklaring om, hvorledes Universitetets forskjellige Indtægter oprindelig ere blevene dette tillagte. De største af Universitetets forskjellige Indtægtsposter skrive sig fra egentlige Formuerettigheder, der ere blevene knyttede til Universitetet, saaledes Sordebogs- og Tiendeindtægterne, (hvoraf for 1879—80 er beregnet et Overskud af ca. 264,000 Kr.), Renterne af Kapitalformuen (66,000 Kr. aarlig) og den mindre Post Jordfyldspenge (ca. 480 Kr. aarlig). Af en væsentlig forskjellig Karakter er ikke blot Tilskuddet fra Statskassen (50,000 Kr.), men ogsaa de øvrige Indtægtsposter, saasom Studiefkat og Kathedraticum (ca. 9,200 Kr. aarlig), Indtægter af Almanakprivilegiet (ca. 27,000 Kr. aarlig), Overskud af Examen- og Immatriculationsgebyrer samt Dekanatsindtægter (ca. 2,700 Kr. aarlig), Afgiften for Bestyrelsen af Universitetets Legater (3,600 Kr. aarlig), Bidrag til Kvæstureudgifter (ca. 3,600 Kr. aarlig). Disse Indtægter udspringe ikke, saaledes som de først omtalte, af visse til Universitetet knyttede Formuerettigheder, men sthydes helt og holdent en fra Statsmagten udgaaet Retsordning, der i de fleste Tilfælde har en blivende Karakter, og som umiddelbart har skabt saavel Universitetets Ret, som den tilsvarende Forpligtelse for andre Personer. Nogle af disse Indtægter have ligefrem Karakteren af offentlige Skatter og Paalæg. En ganske fælgelig Karakter har den paa Indtægtsfiden opførte Rente af nogle til Universitetet knyttede Legater (ca. 4,700 Kr. aarlig); (se S. 3—5).

Universitetets Formue i snævrere Forstand ere de Formuerettigheder, der aflaste den førstnævnte Gruppe af Indtægter. Fortrinsvis for denne Formues Bedkommende er det, at Spørgsmaalet fremkommer om, hvilken retlig Betydning der maa tillægges disse Formuerettigheders Forbindelse med Universitetet. Den ulige større Part af denne Formue hidrører fra, at en Række af danske Konger, navnlig Kristian III, Frederik II, Kristian IV og Frederik III have skænket til Universitetet betydelige Eiendomme, dels Sordegods, navnlig spredt Sordegods, dels Kongetiender, dels Kirketiender, dels Kjøbstadeiendomme. Konge- og Kirketienderne ere bevarede i deres oprindelige Stikelse; de udgjøre nu i aarlig Indtægt 138 Ld. 5 Skp. $\frac{1}{12}$ Ld. Rug, 9,075 Ld. 4 Skp. $\frac{5}{18}$ Ld. Byg, 109 Ld. " Skp. $\frac{21}{12}$ Ld. Havre og 498 Kr. 83 Ore. Universitetets Sordegods, der efter Skjoldsetningen 1688 udgjorde noget over 3,000 Ld. Hartorn, er derimod i Tidens Løb for største Delen blevet afhændet. Bøndergodset blev saaledes solgt til Arvefæste med Ret til at afhænde og pantsætte

eller for en ubetydelig Dels Bedkommende til fuld Eiendom i Henhold til Loven af 3die Marts 1852. (Kjøbesummen for det Sidste ialt kun ca. 60,000 Kr.) Ogsaa Sordegodset udenfor Bøndergodset er efterhaanden for den største Del blevet bortsolgt, saaledes Universitetets Andel i Steens Klint og Kridbrud, dets Ret til Kalkstensbrud ved Faxe, den til Præbenden Tved hørende Skov og Hammershus Fredskov. Universitetet eier af Sordegods for Tiden kun de ubegygede Jordlodder i Eng- og Flengmarken ved Roskilde, Allindelille og Svalmstrup Fredskove (134 Ld. Land) samt nogle, til enkelte Universitetskirker hørende, jordløse Huse.

Adskillige Byeiendomme, navnlig Gaarde og Huse i Kjøbenhavn, som vare blevene henlagte til Universitetet, ere ogsaa ophørte at være Universitetets Eiendomsret undergivne, idet Eiendomsretten er gaaet over til en Ret til af de værende Besiddere at forlange den saakaldte Jordfyld. Universitetets Arvefæste-, Fæste- og Forpagtningsafgifter give efter Finantslovsforslaget for 1880—81 en aarlig Indtægt af 4,109 Ld. 6 Skp. $\frac{2}{3}$ Ld. Rug, 5,172 Ld. 3 Skp. $\frac{7}{8}$ Ld. Byg, 4,077 Ld. 4 Skp. $\frac{1}{3}$ Ld. Havre og 4,533 Kr. 98 Ø. i Penge. (S. 5—8).

Over Kapitalformuen har Kommissionen givet en Overtigt fra 1ste Januar 1837 til 31te Marts 1880 (S. 8—9). Denne Formue udgjorde den 1ste Januar 1837 kun ca. 112,125 Rd., som paa Grund af, at forskjellige Laan fra Kommunitet til Bølp ca. 173,127 Rd. bleve estergivne Universitetet i Henhold til det ved Igl. Resolution af 25de November 1836 approberede Normalreglement for Universitetet, kan betragtes som en Kapital, der fra Kommunitet blev henlagt til Universitetet ved bemeldte Normalreglement. Kapitalformuen forøgedes ved Universitetets senere Normalreglement af 1844 med 250,000 Rd. af Kommunitetets Kapitalformue, men vøgede isørigt indtil 1857, da den udgjorde ca. 1,095,000 Rd., ved Afhændelser og Aflysninger af de ovenfor nævnte til Universitetet knyttede Formuerettigheder og fornemmelig gennem en Forøgelse af Kornafgiften og ved de stigende Kornpriser. Senere er Kapitalformuen aftagen og forventes den 31te Marts 1880 at ville udgjøre ca. 1,524,000 Kr.

Ved Belysningen af den Retsstilling, som er fremkommen ved de ovenfor omtalte Foranstaltninger, hvorved et udstrakt Sordegods, adskillige Byeiendomme og en Række af Tiender vare blevene henlagte til Universitetet (S. 10—12), maa Hovedvægten lægges paa to Momenter, at de Formuegoder, hvorover der ved disse Foranstaltninger blev disponeret, vare Statsmidler, og at Universitetet paa den Tid, da Dispositionerne bleve truffene, var et Statsinstitut.

Rigtigheden af disse to Sætninger kan i al Fald efter Universitetets Fornyelse i 1537 ikke bestrides. Over de af Kristian III og senere